تەسلا و ئاوی شەخی باڵک.. چیرۆک.. دیدار مەسیفی

ئەوارێیکی خەمەشی بووا! برازایە جوانەکەم ئەتەمبەڵە ئەدیبە سپیێیکەی لە پێش دەرگای ماڵی خوشکە گچکەکەم ڕادەگرێت و بڵاز پێنجە بە زەنگی سەر دەرگاکەوە دەنێت. دواتر یەک چرکەیش لە چاوەڕوانی کرانەوەی دەرگاکە نامێنێتەوە و مینا پاڵەوانی فلیمی ئەنیمەیشن و بەناوبانگی سەنیک بە خێرایی دەگەڕێتەوە سەر کورسی شوفێری. خوشکم دەڵێت لەوەتەی منی نەبینیوە ئەم برازایەشی نەبینیوە!

- من لەوسەری دونیا دەژیم و هەر دە ساڵ و جارێک بەم ڕێک دەکەوێت، بگەڕێمەوە لاتان!؟ کەچی خوشکە، ئەوە هەموتان لە یەک شار دەژین و دەبێت سوپاسگوزار بن کە نەخشەکەی شەوەی بازنەیی هەیە.
هەستمکرد خوشکە زرنگەکەم بە چاکی لە مەبەستی بەکارهێنانی وشەی بازنە لە نێو ئاخاوتنەکەم نەگەیشت و بە هەندیشی وەرنەگرت. لە دەتگوت هەر لە بنەڕەتەوە و بە شێوەیەکی خانەویستانە من ئەم وشەیەم بەیە بەسەر زاردا هات بوو هەتا هەر گەیشتمە سەر کورسی پشەوەی ئەتەمبەڵەکە، یەکسەر بە گوێە برازایەکەمیشیدا بچرپێنم، بەو پێیەی ئەو ئەندازیارێ زووتر لە مەبەستەکە دەگەیشت کە شەوەی بازنە هەمیشە ماوەکان کورتتر دەکاتەوە.
برازایەکەم دەنگەکی گەڵەک شیرین و سەزداری هەیە و دەشێت لە یەک کاتدا بە چەند شێوە ئاوازی دەنگی بگۆڕێت. جارەکیان بەر لە گەیشتنەوەم بە زەدی شیرین، بەشت کەین بە دەرەوە چووم و هەر کە ئەتەمبەڵەکەم لە گۆڕەپانی فراوانی مەڵەکدا ڕاگرت، زەنگی پەیامەکم لە ئایفۆنەکەم گوێ لە بوو. من هەمیشە ئارەزوو دەکەم گیرفانەکم لە نزیکی پێیەکانم هەبێت و ئایفۆنەکەمی لە دابشارم. بەو نیازەی دەستم بە درەنگی پێی ڕابگات و، ئایفۆنەکەیش بە سانایی بێ نەلوەت زوو زوو بە خێرەوە مژووەم بکات و لە ژیانی ڕاستی دابمەنێت.
لەو کاتەی پەیامەکەم بە هات شەو بوو و هەر کە لەسەر قایبەر کردمەوە گوەم بە گەرانێکی ناوازەی مەم ئارارات پێ بوو کە دەڵێت: "شەڤ بوو ستێر لە ئاسمان، د لەرزە بایێ پشت

چیایان!" تاوکی درژ لە نو ئەتمبێکە مامو و بە گردک بم ئاشکرا نەدبوو لوی دنگکە دنگی مم نبوو بێکە هی برازایکم بوو! ئیدی وندک بە چاومدا هاتە خوارو و یکسر پیامکم بی نووسی کە هرگیز لو بهرە شیرینانی ببشم نکات.

لە سروختی گێانومدا من هتا ئو کاتە لە سنگری خوشکە گچککم مامو کە هشتا ئو برازایمم جارکی تر لە نزیکو و بە تمنکی گورتر نبینی بوو! هرچندە ئو ووخسارە پاکیزکی هێتی مندالی پو مابوو، لە بژنی زراڤ و درژی وها گشی کرد بوو بنی ورزی بهاری لە دهات. لە نو ئەتمبێکدا زر ئستم نبوو بژنی برازایکم بە پوانکی نادیار بخملنم، بە تایبت لو کاتی کورسی شوفری گلک لوی من ماوی خوولکک لە سری دانیشتبووم، برو پاش بردبوو. بە دمدا نهات پی بێم کە بچی لە ئەتمبێکی نهات بوو درو، چونکە هر لە سرتاو گرکم شتکی بی پینە بکم و بێم لوانیە پلی بوو بت و پی خش نبوو بت لە کێانە جنجاێکدا لە یک-دوو خوولک پتر بمنتو.

برازایکم زر لە مژ نبوو هاوسگیری کردبوو و زانیبووم کە گورانی (ئهواک- واتە خشمدوت) کتومت وک عبدولحلیم حافز دچت. بە دانیشتن لە ماێ خنجیلانکیان نمویست شتکان تکێوپکێ بکم، لو کاتی بابتکانی لە مای خوشککم باس کران نوانی زوین و ئاسمان جوداییان هبوو لگێ ئوانی مای ئو برازایم.

خوشکە گچککم لە چاو من تمنی زر گورە نبوو، لە بابتکانی گفتوگی هر هموی هی نو دی منیش بوون. بە تایبت لگێ هاتنی دنگی شیرینی حسن سیساویی لە تیڤییکی سر مزکی ژووری دانیشتن، ئو بە ژدی و بە بزیکی جوانو پداگری لە بکارهنانی وشگلی لمێ سردان، میوان، جیران، ژیان، و باوان و هتد دکرد و لە نو ئاخاوتنە جوانکانی هەمیشە دوو پاتی دکردنو.

دوای نزیکی بیست خولک گیشتینە مای برازایکم کە لە باخانیکی کنکریتی بیست و پنج نهمی درو و باکووری شار بوو. هر لە درگاو بر لوی لە برازایکم زووتر پم بخمە ژوورو، بارکم بە تواوی و بە سد و هشتا پلە بە پچوانی

ماڵی خوشکڵکم دیت. بۆ نموونە تیڤییەکە بۆ دیوارە بوو و دامرکا بوو، دەتگوت لە تەمەنییدا بۆ چرکەیەکییش هەڵنەکراوە.
ئیدی هەمووی پێنج خوولەکی تر تەنەپەڵی کە خەمان لە نێو بابەتەکانی گفتوگۆ و ئاخاوتنی سەر مەزی نان خواردن بینییەوە. دەبەت بەم پەداگری برازایەکەم لەسەر وشەگەلەک بوو کە هەمان کەشی زمانەوانی وشەکانی سەر زاری خوشکەکەمیان هەبوو، لە ماناکانیان دوورترین پەوەندیان بەوانەوە هەبوو. لە ماڵی برازایەکەم وشەگەلی وەک ئایفەن، درەن، ئەمازەن و بیت کەین و هتد، دەهاتنە نەو گوەم و لەو جارەدا تیپی (نوون) لە کەتایی هەر وشەیەکدا بە دوو نووکە تیژەکەی (N) هوروژمیان بەم دەهەنا. لە، لە دەرەوەی گشت باسوخواستەکاندا، من هەرگیز نەمدەتوانی داوەری بکەم و یەک گەرد لە خەشەویستی نەو دەم بە هەر یەکەک لەو هەردوو ئازیزەم لە دەستبدەم.
برازایەکەم کەسەکی هەندە ڕەزدار و ئارامە ئەگەر باسی ئەهریمەنەکیشی هەنابووایە گەڕە، لە پەش چاوانت بە جوانی دەردەکەوت. دوا جار بەر لەوەی ماوەی گەڕانەوەم بە ماڵی خوشکم نزیک بەتەوە و ماڵە خنجیلانەکەیان بەجەبهەم، برازایەکەم بە شەنەیی هات لە تەکم دانیشت و تراکی ڤیدیەیەکی کورت و گەلەک سەرنجەاکەشی پە پەشان دام. هەرچەندە لە سەرەتادا مەبەستی گرتە ڤەدیەیەکە ئاشکرا نەبوو و دیار نەبوو کە لە بارەی چییە، بە تایبەت لەو کاتەی زوومی کامەرا یەک لە دووی یەک چەند کەلوپەلەکی تەکنەڕژی سەردەمی نوە بەسەر دەکردەوە و پەشیانی دەدا. من خەشییم لە سەیرکردنیان نەدەبینی و وەهام دەزانی شەوەیەکە لەو ەیکەام بەتامانەی نەو شاشەکانی تیڤی کە هەمیشە گەرگیانە هەرچی زووترە جوانییەکانی ژیانی کوردەواری بکوژن و لە نەوی ببەن. لە، لەو کاتەی ڤیدیەکە بە کەتا هات، من نەمتوانی خەم لەوە بدزمەوە و چەپەە بە ئەو دەستە لە نەدەم کە بیری لەو داهەنانە کردبووەوە و وەها بە جوانی بیرەکەکەی داشتبوو.
وەنەی نیکەا تەسلەی زانا بە هەی کەمەە کەلوپەلەکی ئەلیکترەنی وەها بە شەوەیەکی سەیر و ناوازە بەرجەستە بوو و دروستبوو، چاوی هەر کەسەک بووایە لە ئاستییدا مات و ئەبەق بەجەدەما. وەنەکە وەهای لە مرە دەکرد لە گومانی خەرا کەمەک شەنەیی بنووەنەت و هەمیشە لە چاوەوانی دەرئەنجام بمەنەتەوە، وەجا بەیاربدات. ئیدی بە سەیرکردنی هونەر و وەنە ناوازەکەی تەسلە، وشەگەلی باوی سەردەم کە کاتژمەرەک زووتر لە زاری برازایەکەم دەرچوو بوون و ژاوەژاوەکی سەیریان لە زەینمدا دروست کرد بوو، لە فشار هەنان دەکەوتن و ەوتی دانیشتنەکەیش بەرەوە ئاقارەکی بەرفرەتر دەچوو.

من بە ماوەیەکی درێژ لە دیمەنی تەسلە ئادەمام و لە دوا گۆشە نیگایەوە وێنەکە کتومت وەک فۆتۆگرافێکی بریسکەدار و ڕوون و ئاستی خەی دەنووانـد. لە لە هەمـان کاتیشـدا بەشـێک لە زەینـم بە کونوکەلەبەری ژیانی گوماناوی ئەم زانایە بەدبەختە گوزەری دەکرد و هەندێک شتی وەبیر دەهێنامەوە کە لەو ساتانەی دوایی و لەگەڵ سەرهەڵدانەوەی لە پەی ناوی تیسلە خوێندبوومەوە.
دەڵێن تەسلە پیاوێکی بەژن درێژ و گەلێک ڕێک و پێشتە بوو. بە کەمدووبی و ڕەزداریەکی بەوێنە ناسراو بوو و گەلێک جارانیش خۆشی لە گاڵتەوگەپیش بینیووە. ئەو سەرباری زرنگی و داهێنانە مەزنەکانی، دوا ساڵەکانی ژیانی لە دوورەپەرێزیەکی سەیر بەسەرکرد. هەتا لە زستانی ساڵی ١٩٣٧ لەو کاتەی لە هەڵەتێکە دەردەکەوێت بە ئەوەی بڕەو کاتـدرال بەوات و وەک دوا ئـارەزووی ژیـانیشی، دانوێنە بە کەترەکان بدات، ڕووداوێکی گوماناوی بە پێش دێت. تەسلە هێشتا دوو یان سێ کەسان لە هەڵەتێکە دوور نەکەوتبوونەوە و لەو کاتەی دەیەویست لە شەقامەکە بپەڕێتەوە، ئۆتۆمبێلێکی تاکسی خەی پێدا دەکێشێت و بڕەو ئاسمان بەرزی دەکاتەوە و دواتر بە زەبر فڕێی دەداتەوە سەر زەوی. لە ئەنجامی ئەو ڕووداوەدا تیسلە پشتی دەچەمێتەوە و زیانی زۆری پێ دەگات، هەروەها سێ پەراسووی دەشکێن و گەلێک بریـنیش هەتا مردنی بە نەزانراوی لە نەو لەشیدا دەمێنێنەوە. چونکە تەسلە بە هەی گەمانەکانی بە ئەو ڕووداوە و گەلێک ڕووداوی دیکەی پێشتری ژیانی لە نیویۆرک، هەموو چارەسەرێکی پزیشکی پێت دەکاتەوە. ئیدی ئەو بە لەشی هەپەون و پیری بە هەتا سەر خەی لە ماڵەکەی لە ژووری ٣٣٢٧ ی هەڵەتێ نیـویۆرکەر دەئاخنێت و چیـدیکە جارەکی دیکە پێ نانێتە دونیای دەرەوە.
لە حەفتەمین ڕۆژی مانگی یەکی ساڵی ١٩٤٣ و لە دوای پێنج ساڵ لە ڕووداوەکە، کارمەندێکی ژنـی هەتێکە بە ناوی ئەلیـس گـوێ بەو ئاگادارینامەیە نادات کە تەسلە ماوەیەک بـوو بە سەر دەرگـای ژوورەکەی هۆتواسـیبوو (تکـایە بـەزارم مەکە!)، دەچێتە ژوورەوە. ئەلیس لە ژوورەوە هەست دەکات بۆنەکی ناخۆش و دژوون لە ژوورەکەدا پنگاوەتەوە. بەڵام لەو کاتەی نیگای چاوەکانی دەکەونە سەر تەختی نووسـتن و تەسـلە بە مردوویـی دەبینـێت، ژنە یەکسـەر هـاواری لە هەڵدەستێت و بە دەرەوە ئادەکات.
دوای ئاگادارکردنەوەی بەڕێوەبەری هەتێکە پۆلیس و ئێندامانی ئێف-بی-ئای و کەسانی پسپۆڕی دیکە وێژوور دەکەون و تەرمەکە و گشت شتەکانی نەو ژوورەکە لوول دەدەن و لەگەڵ خۆیاندا دەیبەن. ئیدی لەو ڕۆژەوەڕا ناوی تەسلە دەبێت بە مێژوویەکی تەپس کراو و ژیان و مردنی و کارە مەزنەکانی تەنە لە بازنەیەکی بچووک و نەزانراودا

دەمنتەوە.
دوای هەشتا ساڵ لەو کاتەی ئەتەمبێلکی پاتری و زیرەک بە ناوی تەسلە بە جادە و شەقامەکاندا گوزەر دەکات، بە دڵگەمن کەسانێک هەن بڕوا بزانن کە هەژگارێک مرۆڤێک بەم ناوە هەبووە و ژیاوە. بەڵێ، ئەو زانایەکی بەرپرسیار و تاکانە و گەلێک زرنگ بوو، لە هەمیشە وەک مرۆیەکی بەختنایار و نیگەران ژیا! تەسلە بە درێژایی ژیانی هەرگیز هاوسەرگیری نەکرد و وتەیەکی باوی هەیە کە دەڵێت داهێنەر هەرگیز نابێت هاوسەگیری بکات! ئەو مرۆیەکی مەزن بوو کە هەوداوی ئەتەمبێلە دیکۆژێت و دوای تێپەڕینی نزیکەی سەدیەکیش مەدەنی ئەتەمبێلکی پاتری ناوازە و گران بەهای بە ناو دەکرێت.
بە شەوی دواتر من لە ماڵی خوشکە گەورەم دانیشتبووم و بیرم لە بەرواردکردنی بابەتی نێو ماڵەکان دەکردەوە. لەم سەردەمەدا بە هەی هەبوونی پەگەی سەرکەی شاشە هەموو شتێک پچڕان و پارچەبوونەکی سەیری تێکەوتووە و، بە دیدی من شتەکان هەرگیز بە دەست و وشەکانی سەر زاری خوشکە گچکە و زیتەکەم کە ناکرێتەوە. تراکە قیدیەکەی تەسلە کە بەرازایەکەم هەژێک پشتر بە میهرەبانییەوە پشانی دابووم، دەتگوت زادەی ئەم نیگەرانییە بوو کە مرۆ هەنووکە بە بە ئامڕەکی تەکنەلۆژی وەک ئایفۆن هەرگیز بە سانایی وەنە گەورەکەی هیچ شتێکی وەچەنگ ناکەوێت.
ماڵی خوشکە گەورەکەم وەک نەریتێکی دێرینان ساڵە ئاوی شەخی باڵکیان لە نابێت. لە، ئەوەی شیاوی باس و نیگەرانییە لەو سەردانە ئاوەکە لە نێو پەرداخێکی پلاستێکی گچکەدا کێت و بەند کرابوو. هەروەها هاوشیوەی ئەو جارە مارکانەی پەرداخی ئاو بوو کە لە سەردەمی کورت کردنەوەی هەژی تازیە لە هەڵی مزگەوت و ژێر چادرەکاندا دابەش دەکرێن و پاشان لە دەرەوە وەک گردی لە نایلۆن کەڵەکە دەبن.
لە هەژی گەڵانەوەمدا بە زەدی شیرین، باو و بارانێکی وەها بوو کە دڵۆپەکان بە لەشاو لەسەر بان و شەقامەکاندا هەڵدەبەزینەوە و شەوێنی ئەتەمبێلانیان بە تەواوی داگیرکردبوو. هەورە خڕمشیەکانیش هێندە تووڕە و تووش دیار بوون و بە هیچ شێوەک هوون نەبوو کەنگی هوویان سپی بکەنەوە. هاوڕێیەکم چەند مانگێک بوو کیژە گەورەکەی بە فەرمی بەڵوانامەی پارێزەری وەرگرت بوو و، ئەویش دوو یان سێ هەژە لە پاداشتدا ئەتەمبێلکی تەسلەی سپیی بە کێووە.

- دەدار، بەیانی باش! من ئێستا بە تەسلەکەی هەڵاڵ دەم بە بەر دەرگای ماڵەوە و دەتگەینم بە مەتار (فرگە)! پەم خۆشە لە نێو هاوڕێیان تە یەکەم کەس بێت لە کورسی پشەوەی

تسلکمان دابنیشیت.

- بیانی باش، ئارام! زر سوپاس. بام پویست ناکات تئزیت بکشیت و لو دووریو بیت. من کگاموهبت ژک هر ک دکوت پیاسیک بو ئتمبکین. پیرزبایکی دووان لکیژ جوانکت دکم!
- نا، من بنم بخم داو و لم ژ باشتر نییبم بدواتدا!
- زر باش، کاتژمر ۱۰:۱۰ لبر درگا چاوت دبم!

لمای برازایکم بیرم لساتکانی دانیشتم لنو تسلنگ سپییکی هاد دکردو و سردمکی کمک جوان و لهمان کاتیشدا گلک ترسناکم دهاتپش چاو. بتایبت لو ژگارانی بئتمبکریایی شکم بئتبانک بسر کار دچووم و دگاموو لپئتمبیکی تسلی بشفر بلنجو بلایکمدا ت دبوو. ئتمبلتسلک سرنجی بجرک و دکردم و وهای لم دکرد لهموو شتک بترسم. گلک جارانیش ئتمبی تسلشفری تدا بوو، بام پای دابوو پشتو و بشنیی ژنام یان کتبی دخوندو. من هردوو دیمنی خوندنوکم ن دچوو بدا چونکهنووک بدگمن کسک دبینیتو لشونی گشتی کتبک یان ژنامیکی بدست بت. لدیدی من لهردوو دیمندا شفری تسلگمی لگ ابردوو و داهاتوو دکرد و ئوی من لنو ئتمبشکمدا بینیبووم، پتر لنوواندنکی ساویلک دچوو لوی لزیندوو کردنوی کات بجت لگی خوندنوو.

بیلدوای نان خواردن لو کاتی برازایکم خریک بوو دیمن هونرییکی پشان ددام کتیدا ووی نیکا تسلی بجرکی ناواز لپدردکوت. من نازانم بچی لبری گشت ئو زانیاریی سرتاییانی دربارئی ژیانی ئم زانایهمبوو، تنی ئو ساتوختانم دهاتو یاد کتسلم لشوی ئتمبکی زیرک بسر جاد و شقامکانی شارکی لیو گابوومو زدی خم، بینی بوو. لو ئواریدا زانیاری ورد و پترم دربارئی نیکا تسلل برازایکمو گو لبوو کهرگیز پشبینیم نکرد بوو. ئو دیگوت تسلپیاوکی پشت است و سر است و گ است بوو! تسلبدرژایی ژیانی لئمریکا و لنو جنجای و ناشیرینیکدا کبدلار پردپش کرابوو،

ویژدانی گ□ل□ک ب□ پاکی □اگرت.
ل□ ن□و ئاخاوتن□ شیرین□کانی برازای□ک□م، من و□ک ئ□و□ی خ□ون ببینم، دیم□نی ت□سل□ ب□ □وونی د□ت□ پیش چاوم. ت□سل□ د□بینم □وو□و پ□نج□ر□ی ژووی ژمـــار□ (۳۳۲۷) ل□ ه□ت□□ نیـــوی□رکیر دانیشتوو□ و □□مان□کی ئیڤ□ ئ□ندریچ د□خو□ن□ت□و□. ماو□□ی□کی در□ژ□ بیر□ک□ی بیرد□ز□ فیزیایی□کان مینا پ□روان□ و گ□ل□ک خ□راتر ل□ تای□ری ئ□ت□مب□□□کی س□د□ی داهاتوو ل□ ز□یندا د□خـوول□ت□و□ و د□ـن و د□چـن. ل□ ه□نـد□ی بیـر د□کـات□و□ سپ□ن□س□ر□کی ئ□مریکایی و ب□ ف□□ و ت□□□ک□ی ب□ پ□یدا نابـ□ت ه□تا ب□ ه□ز و پا□پشتی پار□، خ□ون□ک□ی ب□ خزم□تی مر□ڤای□تی ب□ □استی بگ□□□ت.
ت□سل□ هاو□□ و هاوپیش□ی ز□ری ل□ د□ور□وپشت□ و باو□□ی ب□ ی□ک□کیان نیی□. هیند□ک جار پ□شبینی د□کات ل□ ژوور□ک□دا خ□ی و بیرد□ز□کانی س□ر د□ن□ن□و□ و ک□س ب□ ه□بوونیان نازان□ت. ت□سل□ ب□ر ل□ د□ستپ□کردنی □□مان□ک□ی ئ□ندریچ، □□ژ□ک ل□ □□ژنام□ی□کدا چی□□ک□کی نووس□ر□کی ئ□مریکایی ب□ ناوی مارک توین د□خو□ن□ت□و□ و گ□ل□کی ل□ د□دا د□نیش□ت. ناوی چی□□ک□ک□ (کاتژم□ر) □ و باس ل□ پیاو□ک د□کات ک□ کاتژم□ر□کی چاک و جـوانی ه□ی□ و ب□ مـاو□ی ه□ژد□ مانـگ ز□ر ب□ دروسـتی و ب□ ئ□و□ی پاش و پ□ش□ک بکات، کار د□کات و سات□کانی ژیانی ب□ د□پ□و□ت. ب□ی□ پیاو□ک□ و□ها د□زان□ت کاتژم□ر□ک□ی شت□کی ئ□فسووناویی□ و ه□رگیز پ□کی ناک□و□ت. ه□تا ش□و□ک ل□ پ□ د□بین□ت کاتژم□ر□ک□ی و□ستاو□ و کار ناکات. پیاو□ک□ ه□ست د□کات ئ□و□ پ□یامی کار□سات□ک□!
□□ژی دوایـی ب□ □استکردن□و□ی کـاتژم□ر□ک□ی زوو مـا□□ک□ی ب□ج□د□ه□□□ت و ه□ر ک□ ب□ لای شو□نی ز□□ینگ□ر□کدا □□ت ب□ت و ل□ د□رگاک□ د□چ□ت□ ژوور□و□. ز□□ینگر□ک□ کاتژم□ر□ک□ ل□ د□ست پیـاو□ک□ و□رد□گر□ـت و پ□ـی د□□□ـت ک□ چـوار خـوول□ک و□دوا ک□وتوو□! پیاو□ک□ د□□□ت: ” ه□رچ□ند□ ب□ ئازار□و□ ل□ د□وری ز□□ینگ□ر□ک□ ه□□پ□□یـم و پ□یـم گـوت واز ل□ کـاتژم□ر□ک□م بهـ□ن□ت، ک□چی ئ□و ه□ر پ□داگری کرد ک□ د□ب□ت □□کخ□ر□ک□ی چاک بکات□و□. ئیدی کاتژم□ر□ک□م □□ژ ل□ دوای □□ژ ک□م□ک د□چ□ت□ پ□ش و ل□ ماو□ی مانگ□کدا کاتژم□ر□ک□م تای□کی و□ها د□یگر□ت ک□ ل□ ژ□ر س□ب□ردا د□چ□ت□ س□ر س□د و پ□نجا پل□. دواتر گشت کاژم□ر□کانی شار ل□ دوای خ□ی ب□ج□د□ه□□□ت و ه□تا د□بینم ب□ س□یزد□ □□ژ و□پ□ش □□ژم□ر ک□وتوو□. کاتژم□ر□ک□م ل□ ن□و ب□فر و مانگی ن□ڤ□مب□ردا بوو، ک□چی ه□شا ئ□کت□ب□ر مانگی گ□□ای

دارکانی نگر بوو! ئیدی کری سر مانگ و پار دانی شتکانی دیکیش زوو وادی هات و بۆ ئاستک گیشت چیتر نمتوانی خمی لبر ابگرم.”
پیاوک لۆ گۆانوی سرهاتکی بردوام دبت و ئوجار کاتژمرکی دبات بۆ لای سعاتچیک کۆ پدۆت کاتژمرکی خاون کردنو و ۆنی پویستۆ. ئیدی بۆ پچوانی جاری پشوو پیاوک ئوجار لۆ هموو شتک ودوا دکوت و وهای لۆ دت خی بۆ مومیای مزخانکان بچوونت.
لرۆا چیککی مارک توین وها بردوام دبت و کاتژمرک هرجاری کشیکی تازی تدکوت و خاونکی بۆ دگرانییو دیبات بۆ لای وستایکی دیک: یک دلت شا کلیلکی شکاو، ئویتر دت کریستاکی خوار بووتو! ئیدی بزاری پیاوک دگات بۆ ئاستک و بۆ دگرانییو بۆ سعاتچیک دت: ” کاتژمرکم بۆ دوو سد دلار کیوو، لۆ هتا هنووک دوو-سۆ هزار دلارم بۆ چاککردنوی خرچ کردوو!”
دوا جار لوکاتی پیاوک کاتژمرکی دبات بۆ لای سعاتچک و یکسر ئو ناستوک پشتر لۆ شارک ئندازیارکی بلمی همی سرنکوتوو بوو. پاش ئوی ئم سعاتچییش وک ئوانی دیک کاتژمرک دپشکنت و بۆ لنگییکی نازانت، یکسر بۆ باوۆو بۆ پیاوک دت: “کاژمرک همی گرتوو!” ئیدی پیاوک پشووی لبر دبت و بۆ نادییو بۆ سعاتچییک دت: ” مامم ویلیم (هنووک لۆ ژیاندا نماو!) دیگوت: هسپی چاک بۆ چاکی دمنتو هتا ئو کاتی جارک غار ددات. کاتژمری چاکیش هتا ئو کاتۆ بۆ چاکی دمنتو کۆ هشتا نچوو بۆ ژر دستی وستا. هورها مامم دیپرسی ئگر وها نبووایۆ دبت ئو هموو وستا سرنکوتووانۆ، لۆ وستای چک و پاو بگر هتا ئندازیار و ئاسنگر چییان بسر هاتبووایۆ؟ لۆ، کس نبوو ئو شتی پۆ بت!”
تسلۆ لۆ دوای خوندنو ئم چیک دۆ و دروونی بۆ شویکی سیر ئارامی بۆ خیو دبینت. دواتر زر بۆ وردی لۆ ونی نووسرک ادمنت و هست دکات دووانیکی خی یان شوی ئو برایۆ کچکردووی تدا دبینت کۆ لۆ هتی مندالییدا لۆ پش چاویدا لۆ سر ئسپ دکوتۆ خوارو و دمرت. ئسپکی عربی دگمن بوو و پاشایکی عوسمانی لۆ سرایڤ بۆ دیاری بۆ باوک قشکی

تسلی هنا بوو.
تسلا بر لوی گوند جوانک و زدی باووباپیرانیشی بجبهیت کی ئم خم و تراژیدیایا هردم وک بارکی گران با سر دییو مابوو. بیا لا شاری نیویرک لو کاتی لا ونی مارک توین ادمنت و چیککی با جورک با دیدا دنیشت و وها دزانت کاتژمرک اڤ لا چارنووسی وی دکات لا ئمریکا. دواتر بیا ددات کا گشت برهکانی ئم نووسرا بخونتو و ئگر بی بلوت دستی هاوییتیشی با درژ بکات.
تسلا لو شونی لوی هات بوو با دگمن نووسر و شاعیری بینیبوو کا وک نووسرانی ئینگلیز و ئمریکایی پاردار بوو بن یان هر لا سرتاوا با پگیکی کمایاتی برچاوو هاتبن با نو دونایی نووسین. بیا لا تاامانی با ووخسار و جلوبرگی مارک توین با وونی هست با جیاوازییا سیرک دکات و خریک بوو بیری با شتک بچت، کچی نیدزانی ئنجامکی زوو بهوودیی با دواو دت.
پاش نیوی ژی شمم بوو و تسلا با تامزرییو دوا پرگرافکانی مانکی ئیڤ ئندریچ دخونیتو و چیککی مارک تویینیش وک خی لا نو زینیدا با زیندووی ماو و با دیان شو و نگ خی دنوونت. لو کاتدا خیشی نازانت چن وها بلز خی دگت و با دوای برهمکانی مارک توین برو کتبخانا یان کتبفرشیک دکوتا .
چند هفتیک دوای خوندوی گشت برهمکانی مارک توین، ژک تسلا لا ژیانی استییدا با دیداری مارک توین دگات و لا یکم ساتدا هردوو پیاو پشتک یکدی وک دوو هاوی چندین سا دبینن.لو دانیشتندا گفتوگا لسر گلک بابتکی گرنگ دکن و تسلا دی خش کا لا چاو هاو و هاوپیشکانی کا هندکیان هگی بوانامی دکترا بوون لا زانستی فیزیک، پیاوکی ناسیوو کا هم نووسر و هامیش دومندکی د و دروون گش، لا کمک لا خبایی.
م با پی خی و بزن با پی خی! پندکی پشینان بوو و دتگوت لا خاکی کوردانو با گوی کارکترکی مانکانی ئیڤ ئندریچ داچووبوو و شوکی با تواوی گابوو. لا لو کاتی پندکی وها لا زاری مارک توینیشو دبیستت کا با ز و شرمزارییو داوا ئرنییکی هاو تازیکی ت دکاتو با سپنسرکردنی بیردز

زانستییکانی، تیسلە دەتە سەر ئەو باوەڕە کە بەت دەوەمەند هەر یەک شتە ئەگەر لە بەرگی نووسەردا بەت یان لە هی زانای فیزیک و ماتماتیک.
مارک تویین بە ووونی و ووانی بە تەسلە ادەگەینەت کە پەشتر زانایەکی لەو دویوی پەنج دەریاچەکە ناس بوو و داوای سپەنسەری لەی کردبوو بە داهەنان و هەنانەدی خەونی تەلیفەن.
وەجا بە گاتەوە بە تەسلە دەەت: من خەم لە بە گەل کرد، لە لە بەرانبەر ئەوەی زەر زرنگ و پەشتە و بەزدا خەم گەلەک شەرمەزار و نەوی دەبینم و نازانم چی بە زارمدا بهەنم.
مارک تویین دوا وشە و بەیار کە بە گوەی تەسلەیدا دەچرپەنەت، بەنی ەتکردنەوکەوە لە زاریدا کەمەک خەشتر دەرکەوەت. لەو کاتەی دەەت کە ئەو بە نیازە سەروەتکەی بە هەنانەدی دەزگا و ناوەندەکی چاپ و بەاوکردنەوە لە شارەکەدا دابمەزرەنەت و هاوکاری هەر کەسەک بکات کە خەونی نووسین بەرەکی بەرنادات.
تەسلە بە نادەی دەگەتەوە ژووری هەتەکەی و ووپەل لە ژەری دەستییدا با دەگرن. ژمارەی بەگەنامە و ئەو ووپەلانەی بە بیرەکە و بیردەزی ناوازە پە دەبن، ژوورەکەی لە داگیر دەکەن. فشاری هاوەکی لە شوەنی کارەکەی، لە هی ئەکتەری میسری فەرید شەوقی دەچوو کە لە گەلەک لە فیلیمەکانییدا لە بەرانبەر دەست و نەیارەکانییدا پەوی دەکرد، بەزاریی و تووەییکی زەر دەخەنە نەو دەی تەسلە.
بەیە لە ساەکانی دواییدا و پاش دوا هەناسەکانی خەاگری و بەرگری کردن، تەسلە بە ەژ و مانگ خەی لە ژوورەکەی دەئاخنەت و نایەوەت کەس ببینەت. لەو کاتە پە لە نیگەرانییەی ژیانییدا، ئەو دەیەویست بەت کە داهەنانەکانی بە خزمەتکردنی گشت خەکی سەر ئەو زەوینە کەونار و ماندوویە بە دەستی نەیارانی. بەیە بەیاری دا ئەگەر دەستەکی پاکی بە هاوکاری کردن وەگیر نەکەوەت، بیرەکە زانستییەکانی و هەرچی وەدەستی دەهەنەت لە نەو ناخی و بەگەنامە کەکراوەکاندا هەیانبگرەت و هەتا ەژی خەی دەرگەیان بەسەر دابخات.
گەلەک شەوان تەسلە بە تاریکی دادەنیشت و چرای ژوورەکەی بە هەخەتاندنی ئەو بە ناو هاوە و هاوپیشانەی خەی کە لە دوژمن ترسناکتر بوون، دادەمرکاند. دواتر لە پەنجەرەی ژوورەکەی نزیک دەبوویەوە و پەردەکەی هەددایەوە و هەمان ئەو چەند ئەتەمبە فوردە ەشەی دەبینی کە لە خوارەوە

چاودەری هەتەیکەیان دەکرد. بە، دەیبینی چەن لە کورسی پەشەوەی ئەتەمبەکدا بە ئاستەم تارمایی ئەو پیاوە بالابەرز و زانایە دیار بوو کە تیسلە پاشناوەکەی گەی بوو بە ترەمپا، ئەویش بە هەکاری فشاری بەردەوامی بە وەدەستخستنی بیردەزە زیرەک و ناوازەکانی وی.

هەنووکە ناوی تیسلە هی گشت ئەو هاوە و هاوپیشە زرینگانەی داپەشیووە کە چەقە بوون لە پەستی بەرخ. هەرچەندە ناوی گەلەکیان هەتا سەر بە نەزانراوی دەمەنەتەوە، لە شیمانەی هەیە ناو و هەکەوتەی ئەکتەرە میسرییە بە ناوودەنگەکە بە زەینی کەسەکدا بەت کە بە هەی وشەی (شەوق- ەووناکی) ەوە لە ەژەکی دوور بەت یان نزیک تیشکەک سەر لایە شاراوەکانی ژیانی تەسلە. یان بچەتە سەر باسکردنی ژیانی هاوەکانی و بزانەت لە کوەدا ەی چەقەیان بینوە نەوەک هاوە. هەروەها شیمانەی هەیە وشەی (شەوق- ەووناکی) مینا کلیل و ئامرازەک ە ببینەت و ەازەکی شاراوە بە کەسەکە هەبەنەت هەر کاتەک بیەوەت لە ژیانی مرەیەکی بە ناوودەنگ بکەتەوە، یان هەر هی تاکەکی ئاسایی کە بە دیدی وی گەلەک بەختیارە ناوەکەی لە بازنەی ئازیزانی بە دوورتر نەچووە.

ئەو ەژەی تەسلە لە دایک ببوو، لە دەرەوە باووباران و تاریکیەک بوو، هەترەشی مرەی دەبرد و دەیترساند. بەیە لەو کاتەی مامانەکە دەنگی زەی کەرپەکەی نەو دەستی گوە لە دەبەت، بەئەوەی سە و دووی لە بکات شتەکی سەیری بە زاردا دەت و دەت: ئەو دەنگە دەنگی تاریکییە! لەگە دەربەینی ئەو ئاخاوتنە ناشیاوە، هەورە تریشقە و بروسک ئاسمانی ەنگ خەمەشی لەتوپەت دەکەن و ەووناکی دەکەنەوە. ئیدی لەرەوە دایکی تەسلە هەناسەیەکی شادمانی هەدەمژەت و بە نادەییەوە بەرسڤی مامانەکە دەداتەوە ودەت: کچە، زمانت بە خواری مەگە و زیەی کەرپەکەم دەنگی ەووناکییە!

خوشکەکەی نەو دەڤەری چیاکانم لە ماە خنجیلانەکەی دەت و دەچەت و یەک چرکە دانانیشەت. پەرداخی بە تا لە سەر مەزەکەی بەردەمم هەدەگرەت و بلەز یەکەکی دیکەی پە دەهەنیتەوە و لە جەگەی دادەنەتەوە. من هەستمدەکرد خوشکەکەم وەهای دەزانی لە خاکی غەریبی ئاوی ئەقیانووسەکانم هەمووی خواردەتەوە و بە ئاوی شەخی باەک نەبەت سوەرایی نەو ناخم داناشەرەت و شیرین نابەتەوە.

لە دوای خورادنی ژەمەکی بە چیژە کوردەواری و چایەی بەنداری دەستی خوشکە گەورەکەم، من خەم بە دوا بەرداخە نایلەنەکەی

لەگەی شەخی باەکی لە سەر بوو مژووە کردبوو و دەمەویست پەشان بدەم کە چیتر ئاو ناخەمەوە. لە، لەو کاتەی یارییم لەگەە سەرپەشە ئەلومنییومە تەنکەکە دەکرد، ئەوجارە خوشکم زەری بەلاوە سەیر بوو کە چەن وەها تووشی بەدەنگیەکی قووە ببووم و خەریکی کارەک بووم کە لە هی مندالەکی دە ساەان دەچــوو. نەوەک هــی برایەکــی کە لە چــاوی خــوشکەکەم گەلــەک بەستەزمان و ساویلکە دیار بوو، چونکە نیو سەدە لە ژیانی گوزەرا بوو و کەچی هەشتا هەر ەەبەن و تەنیا و خاوەنی هیچە.
دوای بینینی وەنەکەی تەسلە، من لەمەودوا چاوی ئایفەنەکەم لە بەرانبەر دیمەنەک ادەگرم کە چاوی ئاساییم بە تاکی تەنە بەی کە ناکرەتەوە. بەیە لەو کاتەی خوشکە گەورەکەم بەرەوە نادینەکە چوو و هەستم کرد ئەمجارە دەچەت دەفری پە لە میوە دەهەنەت، بە خەرایــی بە ئــایفەنەکەم وەنەیەکــی ســەرپەشە ئەلومنییەکەم چرکاند. سەرپەشەکە دەمەک بوو بە هەی جوولە و خولانەوەی خەنەویسانەی لە نەو دەستمدا، کەمەک گەچراو بوو و لوسی و سافییەکەی پەشووی نەمابوو.
ماوەیەکی درەژ و هەتا گەانەوەی خوشکم لە سەر شاشەی ئایفەنەکە سەیری وەنەکەم کرد و لە پە لە پەش چاوانم ەووخسارەکی لە شــوەی نیکەــا تەسلە دەرکەوت. وەنەکە بە شــوەیەکی گەلەک سەیر نزیکی هەبــوو لەگەە هــونەریەکەی برازایەکەم لە شەوی پەشوو لە یوتیوب پەشانی دابووم. من لە بەرانبەر وەنەکەدا بەشەوەیەک دامام و کارە مندالانەیەکەی نیگای چاوی خوشکەکەم بەر لە چەند خوولەکەک بەیاری لەسەردا بوو، بەم بوو بە زادەی ناساندنی پنتەک لە قووەایی نەستدا کە تەیدا مرە لە هەمان کاتدا هەم دەتوانەت مندا بەت یان هەمیش گەورە. لەوەدا مرە بە سووکی بە سەر سنووری ەەگەز و لەش و گشــت ئەو بەربەســتانە بــاز دەدات کە پەردە بە ســەر ەاستییدا دەپەشن .
من لە دوای ئەوەی لە نەو شەپەەی ئەم هزرکردنە قووەەی سەروو وەدەردەکەوم، بە ئەسپایی لە ئایفەنەکەم پەنجە لە سەر ناوی بــرازایەکەم دادنــم و یەکســەر وەنەکەی بە دەنــەرم. دواتــر کەمەک چاوەەە دەکەم و زەنگ بە ژمارەکەی لە دەدەم و داوای لە دەکەم هەم هونەرەکەی سەر یوتیوبم بە بنەرەت و هەمیش ەاقەی خەی دەربارەی ەەکەوتەکە.
برازایەکەم لەسەروەختی ئاخاوتنەکەدا لە ئاوازی دەنگی دیار بوو شادمانیەکی مەزن دە و دەروونی داگیر کرد بوو و لە ئەنجامدا خەریک بوو چەندین وشەی سەر زای خوشکە گچکەکەمی

دەهاتنە سەر زار. تەلیفۆنە چەند خولەکییەکە بە دوایی هات و برازایەکەم پاش کەمێک وێنەی تەسلە لەسەر سەرپشی ئاوەکە و کارە هونەرییە بەرزەکەی نەو یوتیوبی لە پاە یەکدی دانابوون و بەی ڕەوانە کردم.
خوشکە گەورەکەم مات ببوو و بە هەمنی لە دیار بەزمی ئەو کارە منداڵانەیەم و بیستنی ناوهێنانی تەسلە دانیشت بوو. من گەرەکم بوو بزانم ناوی تەسلە چی ڕاقەیەکی لەگەل خێدا هەنابووە نەو ژوورەکە و خوشکم چۆن لەو بەزمە سێرەی نەوان من و برازایە دەنگخۆشەکەمی تەگەیشتبوو. بێە سەرباری مەواندارییە بە هاوتاکەی، بە ئەوەی چیتر ئەو لە نەو نیگەرانی و گومان و دڵەاوکە نەهێمەوە، سەرم هەبەی و گوتم:

- خوشکە وەرە لە کن من دابینشە و سێری ئەم دوو وێنەیە بکە.
- ئەو کابرایە کێە برا، ئەحمەد مەزهەر!؟
- ئەحمەد مەزهەر کێە، من دەیناسم!
- نا ئەو کورد نییە! ئەکتەرەکی کۆنە زەر فلیمی لەگەڵ فەرید شەوقیید هەیە، ئەگەر بیناسیت!؟

لەرەوڕا خوشکم ڕەنگی هەبزرکانی سەر ڕووەی بینی و پتر لەم هاتە پشەوە وەک منداڵەکەی جاران بم یەکسەر دەستکی لە شانم دانا.

- برا چی ڕووی داوە، شتەک هەیە من نەیزانم!؟
- نا خوشکە هەر فلیمەکی ترسناکی ئەو ڕەژگارانەم وەبیر هاتەوە!

ئیدی من بەر لەوەی بخەوم تەلیفۆنەکم بە برازایەکەم کرد و پێیم گوت گەرانی (گولە گولە) ی دیار دەرسیمم بە بچەت کە هەمان ناوی خوشکە گچکەکەمی هەگرتووە، بەکە خەوکی خەشم لە دەکەوێت. یان وشەکانی سەر زاری برازایەکەم کە بەر لە چینی گەرانییە خەشکە بە گوێمیدا چرپاند بوو، هەر بە زیندووی دەمێننەوە هەتا لە دۆزەری شەخی باەک دەگەڵەوە شار و دەچەوە ماڵی خوشکە گچکەکەم.
چونکە دەم ڕوون بوو لەو کاتەی برازایە دەنگخۆشەکەم لە کەراژەوە بە دوامدا دێت، بارەکە بە پەجەوانەی ڕەژی پشوو سەراو لێژ و ڕاست بووەتەوە. بە تایبەت کە برازایەکەم لە دوای خەوە دەبینەم بە شادمانی و ڕووی بە خەندەوە پێ دەنێتە نەو ماڵی گەڵی خوشکم و سەردانی دەکات. هەورەوها لە ژوورەوەیش بە چرکەیەک لە شاشەی ئایفۆن و کاتژمێرە ئەپەکەی ناوانێت، نەوەک خوشکە گچکەکەم هەست بکات کە ئەو بەزاری

دەنووسنەت و لە دانیشتن لە ماڵەکەیدا ناشادە.
ئیدی لە نەو ئەم کەشە خەزانییە گرمەدا، من و برازایەکەم بە ئەوەی بابەتی وێنەکەی تەسلە دووپاتە بکەینەوە و بیهێنینەوە گوڵە، سەو و هەنار و پرتەقاڵە بەندارەکان لەت دەکەین و کاتی مردوو و لەدەست چوو لەگڵە ئازیزەکماندا، زیندوو دەکەیننەوە.
تێبینی: لەگڵە تەواوکردنی ئەم چیڕۆکە خوشکە گەورەکەم لە دووری پتر لە دە هەزار کیلەمەترەوە، پەیامێکی لە ڕۆگەی ڤایبەرەوە بە هەناردم کە شیعر و وێنەکەی دەستە خوشکێکی شاعیری تەدا بوو بە ناوی ست کاکە. ڕۆکەوتێکی گرنگ لە پەو سەیر بوو، چونکە ناوی شیعرەکە (کاتژمێر) بوو. بە شانازییەوە لە خوارەوە چەند کۆپڵەیەک لەو شیعرە جوانە دەنووسمەوە:
بەیە کاتژمێرم
خەشناوە
چرکەی تەمەنم دەژمێرە
ژیانم لەتەک خەیدا دەبا و
بە پەیکی مەرگم دەسپێرە

_ئەم چیڕۆکە پێشتر لە ژمارە (٣٢٥) ی گەڵاری ئامان لە ٥/١١/٢٠٢٤ بڵاوکراوەتەوە

تەئامانێک لەئازار.. نووسینی: محمد سەران

ئەزموونێکی کەسییە کە ئەو کەسانەی بەدەست ناخۆشی دەناڵێنن هەستی پێدەکەن، یان بەهۆی هەڵکارێکی ماددی وەک ئازاری جەستەیی، یان ڕەنگە بەهۆی هەڵکاری دەروونییەوە بێت وەک کەشەی جەراوجێری ژیان، دابینکردنی پێداویستییە کەسییەکان، لەدەستدانی نزیکییەک مرۆڤ، جیابوونەوە لە گروپە کۆمەڵایەتییەکان، سنووردارکردنی ئازادی، نەخۆشی و مردن. هەروەها ئازار دەتوانێت لە بابەتە سادەکانەوە دەست پێبکات تا بابەتی بەرگە نەگیراو، کە بەپێی کەسەکە

خەمەندرێت.

ئازار لە چوارچێوەی زەر کایەی چالاکی مرۆڤدا ڕووددات و فەرمانکانی ئازار بەپێی سروشت و سەرچاوە و هەڵکارەکان و مانا و گرنگی و ڕەفتارە کەسی و کۆمەڵایەتی و کولتووریی پەیوەندیدارەکان و چارەسەر و چێنیەتی بەڕێوەبردنیان جیاوازن. زەرجار ئازارەکان پەلەن دەکرێن بە ئازاری جەستەیی یان ئازاری دەروونی. هەندێ ئازارەکان بە پلەی جیاواز لە چێدا بێت، لە سووکەوە تا بەرگە نەگیراو. هەڵوێست و کاردانەوەکان بەرامبەر بە ئازارەکان دەتوانن زەر جیاواز بن، ئەمش بەندە بەوەوە کە ئایا ئازارەکان دەتوانرێت خەپارەزی لەبکرێت یان حەتمییە، دەتوانرێت جێبەجێ بکرێت یان بەهودە و ڕەوایە.

ئارسەر شۆپنهاوەر، فەیلەسوفی ئەڵمانی کە بە فەلسەفە ڕەشبینەکەی بەناوبانگە، لە ساڵی ١٨٥٢

هیدۆنیزم تیۆرێکی ئەخلاقی لەخۆدەگرێت کە بانگەشەی ئەوە دەکات کە چێژ و ئازار پێوەرەکانی چاکە و خراپە. بە بۆچوونی فەیلەسوفی یۆنانی ئیپیکۆروس، پێویستە سەرەتا هەوڵبدەین خەمان لە ئازارەکان بەدوور بگرین و ئارامییەک بەدەست بهێنین کە دوور لە بەدواداچوون بە دەڵاوکە یان دەرئەنجامە نەخوازراوەکانی چێژە زوو تێپەڕەکان.

بەپێی عەقیدەی ستۆیکیزم، خەبەدەستەوەدان دەبێت بە تووندی کۆنترۆڵ بکرێت و ڕەحیش بگەیەنرێتە حاڵەتێکی بێباکی بەرامبەر بە چێژ و ئازار.

بە بۆچوونی جەرمی بێنتام فەیلەسوفی ئینگلیزی و دامەزرێنەری عەقیدەی سوودگەرایی، کە قوتابخانەیەکی ئەخلاقییە و دەڵێت: بڕیارەکانی ئەخلاقی کردەوەیەک بە بەشداریکردنی لە بەرژەوەندی گشتیدا دیاری دەکرێت.

واتە کردارێک بەپێی ئەوەی کە ئەنجامەکەی چییە، دەخۆشی یان خۆشی بەرامبەر بە ئازار هەڵدەسەنگێندرێت. ئەو ڕەفتارەی پشتیار کرد کە پێی دەوترێت حساب بە ژماردن و دیاریکردنی ڕێژەی چێژ و ئازار کە بەهای هەر کردارێکەوە بەرهەم دێت.

لە فەلسەفەی خۆرخوازیدا پێویستە هەوڵەکانی مرۆڤ هەوڵی کەمکردنەوەی ئازارەکانی ژمارەیەکی زۆرتر لە بوونەوەرە زیندووەکان بدات، هەروەها دەخۆشترکردنی ئەوانەی ئازار دەچێژن نەک دەخۆشترکردنی ئەوانەی کە دەخۆشن. فەلسەفەی خۆرخوازی هاتە ناو

زر فلسفی ترو بجرک کە ئمە ناتوانین وک فلسفیکی سربخە بیزانین.

ەشبینی جیهان وک شتکی تواو خراپ و پە لە ئازاری برگە نگیراو و انگیراو دبینت و ەنگە باشتر بووایە ئگر ژیانکی لو جرە بە هیچ شویک نبووایە. ئارسر شپنهاور، فیلسوفی ئەمانی کە بە فلسفە ەشبینکی بناوبانگە، پشنیاری پنابردن بە هونر و فلسفە و لدستدانی ئیرادی ژیان و تحمولکردنی "هاوەی ئازار" دکات. هروها شوپنهاور پی وایە کمک مدیتیشن بسە بە دنیابوون لوی کە ژیان بهایکی نییە و هیچ گرنگییکی گورە نییە بە بردوام بوون لسری و وابستبوون بە ژیانو پرسیکی کور و ناعقانییە کە لە ئیرادە سرچاوە ناگرت.

بپچوانو گتفرید لایبنیز پی وایە ئو جیهانی ئمە تیدا دژین باشترینە لە هموو جیهانە مومکینکان، ئو پی وایە کاتک خودا ویستویتی ژیان دروست بکات، کمەیکی بکتایی جیهان لە بیرکردنوکانیدا هبوو و بە دنیاییو ئم جیهانی هەبژاردوو بە ئوی دروست بکات بە هکارک.

نیچە دیدگایکی تری هبوو، دەت تا زیاتر بتوت سرکوتوو بیت، زیاتر بدوای ئازار و شکستدا دگەیت، ئوان سووتمانی تن بە پشو. لسر زمانی ئو دستواژە بناوبانگە دتە ئاراو: «بە هموو ئوانی گرنگییان پددم، هیوای ئازار ، خمکی، نخشی، سووکایتی، سووکایتی بخبوون، ئازاری گومان و شکاندنی شکستتان بە دخوازم و منیش دیکم بزییتان پدا نبتو. چونکە هیوادارم بو شتە بیسلمنن کە ئایا یککتان شایانی ئویە ئوی لم ژیاندا دیوت بدستی بهنت یان نا، تنها ئم کسە برگی ئازارکان دگرت.»فلسفی نیچە بە دابان لە ئازارە شخسیکانی نایت، بو پیی ئو کچە ەتیکردو هاوسرگیری لگە ئو کسە بکات کە خشی دویست و ئو گشتکی دوور و درژی لە نخشی جستیی و دروونیدا ژیاوە کە بە مردن لە دامزراویکی دروونیدا لە سای ۱۹۰۰ کتایی هات. هر نیچە دربارەی ئازار دەت: « مرڤ چن دتوانە ونی ژیانکی جوان بە خک بکات، لکاتکدا ژیانی خی نووقمی نخشی و ئازار بت.»

کردنوی گرکورکان لە پکهنانی حکومەت دا.. سەلام عومەر

هەر پارتەو بە گەزی خەی حکومەتی ئایندە دەپەو..

روداوەکانی خەرهەڵاتی ناوەراست خەران و کەوتنی دەسەڵات و قیتبوونەوەی گروپە تیرەرستیەکانیش خەراتر، لەنەو ئەو هاوکەشە ئاڵزەی هەرەمەکەمان پەیدا تەدەپەڵە بەتایبەت کە سەری زمانی هەموو چاودەر سیاسیەکان یەکگرتنی باڵە ناکەکەکانی کوردانی خەرئاوایە و رەکخستنەوەی ماڵی خەمانە، تا ببەتە پشگیریەکی بەهەز بە هەسەدە، کەچی پرسی پەکهەنانی حکومەت دوای هەوبژاردنی پەرلەمانی کوردستان، بەتە باسو خواسی ئەم رەژانەو هەر میدیایەو بەجەرەك سیناریەی بە دروستدەکاتو هەرپارتەو بەپەی بەرژەوەندییەکانی خەی بیر لەحکومەتی ئایندەی کوردستان دەکاتەو، وەك ئەوەی ئاگری ئەو گەڵانکاریانە لە ئەمەو دوور بەت و هەستی پەنەکەین، هەموو ئەو سیناریەیانەش کەلەدوای هەڵبژاردنەکاندا تیشکی خرایە سەر، بەتایبەت ئەگەری دووبارەبوونەوەی حکومەتەکەی یەکەتیو پارتی کە بەفیفتی فیفتی ناسراوە بەرنامەی هەندە لایەنەو خە هەندەکی دیش دەخوازن شکست بەم بیرەکەیە بهەنن و دەیانەوە هەر پارتەو بە قەت کورسیەکانی پارچەك لە کەکەکەی دەست کەوە، ئەگەرنا گرەکوەرەکان تونتر دەکەن.
ئەستا لەنەو دانوستانەکی بەر تەسکدا بیر لە حکومەتی بنکە فراوان دەکرەتەوە، وەلە زەرەك لە حزبەکان کە لەنەو حکومەتدا زیانەکی زەریان بەرکەوتووە دەخوازن ببنە ئەپەزەسیەن و بەڵکو لە هەڵبژاردنی ئایندەدا بتوانن بەڵکە لەژەر پیی ئەو دوو پارتە دەربهەنن، بەتایبەت لەنەو ئەو قەیرانە سەختەی دارایدا کە موچەخەرانی تەواو ماندوو کردووە و حکومەتی بەغدا دەرگای زەرینەی گەندەڵیەکانی لەسەر داخستوون، ئا لەردا ئەو خوانەی کە دانوستانەکانی گەرم کردووە هەر بە ئەوانە رادەخرە کە فەرە پارووی چەورن و ئەوانەش کە پەشتر تەنیا نان و پیازیان داونە مەڵە دەکەن، لەم سەین و بەینەدا هاوەاتی داماویش بیر لە دەنگەکانی خەی

دکاتوو چاوییە لنو قومارکی هاوشوی ئوانی رابردوو بیانخن سر مزی دانووستانکان و وك کارتکی سووتاو چوارسای ربقی پببکن، ئستا نزیکترین ئگر حکومتی بنک فروان، واتە سرجم ئو پارتانی کورسی پرلمانیان هیە، بقد قورسایی خیان بشداربن، ئوی بشداریش نابت شقامیان پیشان ددن و لە بنوشا هشی گوشینیان لدکر، خئگر پژیکی نیشتمانی لم نوندا بئامانجی یکخستنوی با لکترازاوکانو پارتە دژکان بتە نو کایکانی دروستکردنی حکومتك تا هموان لسر یك سفر ککاتو بە بنیاتنانی پایکانی دیموکراسی، ئو دیسانو پویستیمان بتواوی پارتکان دبتو لم کاتانشدا هر بنک فراوانیکە با بسر ئایندی هرمکمان دادپش، بام هر بتامی حکومتکانی رابردوو، واتە قیرانی دارایی و کشمکشی حزبی و پراوز خستنی ئوانی دی بردوامی دبت، لم کاتانشدا ئپزسین قسی خی دبە بام لبیریشمان نچە ئپزسنکانی رابردوو لسر شقام بوون و نیانتوانی بیگن لە کاتکدا لە ئوجی هزدا بوون، بئم جاریان دبت بە برنامیکی تکمترو بچن و لناو حکومتی بنک فراواندا گانکاری ریشیی بکن، تا هرهیچ نبت متمانی شقام و ئو هند دنگدر ودست بهننو کە لە گیان ماون، بیە ئگر هر تاکو لاینك بگیانکی نیشتمانیانو هستکردن بە برپرسیاریتیو سرنجك یان بیاسك بنو ئم ئگراندا بکات، ئو حکومتی بنک فراوان، ببە گیانی گانکاری و خە نوکردنو لە هموو بوارکاندا سرکوتوو نابت، کە گو لە هموان رانگر، ئگر تواوی پرژە چاکسازیکان نخاتە برنامیو، بتایبت ئاشکرا کردنی داهاتە نوتی و نانوتیکان و پارتە نارازیکانیش رازی نکات،، ئوجا دکر حکومتی بنک فراوان ئو بچوون هییە تپرنە کدگوترا (مادام لحکومتدای، نابت رخنە بگری)، دکر وك چن لنو پرلماندا بچوونی جیا هبوو لنو ئنجوومنی وزیرانیشدا کبوونوکان بئاراستیکدا ببردر، پرژکان بشویك گاە بکرن، لخزمتی زرینە دابو کارك بکر، چیدی حزب حکومت بو نباتو چیدی داهاتە بزرکان نشاردرنو و ئوی هیە و لژر باکانیاندا شاردویانو دریبهنن و حکومت بجرك تندروست بکر، تواوی وزارتکان بخرنە خزمتی هاواتیانو چیدی حکومت ببە ئوانی پرژی دوامندیان هیە، تاك لاینە رفتار نکاتو هر هموو پکهاتکان بئامانجی خزمتگوزاری زیاتر ئپزسین بن، واتە کسی شیاو بە شونی شیاو نك بحزبی کردنی تواوی برو برکانی ناو

وزارت و خوندنگاکان خئگر زرینی وزیرکانیش همرنگبن ئو ئامانجکانی ئپزسین و شقام لـ حکومت نزیکتر دکاتو و ئی بنبـ دبت بخرتـ سر بـ.
دکرو ئیدی کاتیتی پارتکان برژوندی نیشتمان و متمانی دنگدرو خونکانی ئایند بکن پژیکی نیشتمانیو لاربوونی باری دارایی هاواتی راست بکنوو روی خیانو هاواتیان بروونی پیشانی میدیا جیهانیو ناوخییکان بدن، بتایبت لو کات هستیاری خرهاتی ناوراستی پدا تدپ، لو کاتی بغدا بیانوو لدوای بیانووتان پدگر و ئوش خا لاوازکانتان تختر دکنو، بتایبتتر برایکانمان لـ خرئاوا پشگیری هموانی پویست و لناوخشدا کارك بکن چینایتی ئوند زق نبتو، خ ئگر ئوکارانـ بکن ئوا چیدی لکاتی هبژاردنکاندا پارتکان وك سواکر لـ هاواتی ناپاننو.
(پارتکان سوای دنگدان دکن، هاواتیانیش سوای نان)

کورتچیرك: کرچی.. نووسینی: ئامانج شروانی

تا دهات ئازاری گورچیلی لای دستاستی زرتری بـ دهنا، دستکی خستـ سر تنگی و ئاخکی هکشا. ئو حفتیك دبت ژانی گورچیلی هر دت و زیاد دبت، نگـ چیتر ئمانـ وردبرد نبن و کرپووچ بن کـ لنو گورچیلـ قوبسرکیدا خیان مـاس دابن. ئای دبت کی بیانی ببتو، تا خی بخاتـ ژر چقی نشتر و لم ئازار زگاری ببت.

ندکی نـ سان هاتـ ژوورو، هر لـ دوورو دنگی هبی: «باوکـ، باوکـ، ئو سرداری خاونی خانووکمانـ بانگت دکات.» هژار هناسیکی ساردی هکشا، بـ چند چرکیك لـ شونی خی قوتق هیچ نبزووت، هستایـ سر پیکانی و برو درگاکـ یشت. دمك تکای لـ سردار کرد تاوکوو هندکی تریش متی پـ بدات، سد جاران سوندی بـ خوارد هر کـ لـ نشترگرییکی قیت ببتو، با بـ درزکردنیش بت کری هر سـ مانگی ابردووی بـ

دەنەتە دەستی.

وەکوو خووی پەوە گرتبوو، چەند قسەیەکی ڕەقی بە هەژار گوت و بەردەرگاکەیانی بەردا، هەتا گەیشتەوە لای قەمەرەکەش و دەرگاکەشی کردەوە بەبەبەی هەر دەهاتە گوێیەکانی هەژار: «ئەها بەو ئاسمانە شینەی، ئەگەر هەتا حەفتەکی دی کرێیەکەم هەموو نەدەیە، دەرت دەکەم، بەلاشخانەمان دانایتەوە، بەلاشخانە!»

لەوەتەی ژنەکەی بەجەیانی هەشتووە، گوزەرانیان هەر مەمرە و مەژی بووە، سەرەتا لە کارەکەی بەیانیانی دەرکرا، گوایە داغەی زەری لەددا، دواتر بەردەکانی گورچیلەی زەریان بە هەنا و کاری ئەوارانیشی بەجە هەشت. هەر لەم بیرانەدا بوو، کاتەک کە ڕەندکی بەستەزمان سەیرەکی کرد و بەنووزەوە پەی گوت: «باوکە گیان دەرمان دەکات؟» «نا نا کچی خەم، دەرمان ناکات!»

هەر لەگەڵ یەکەم گەردی بەیانی، هەگبەکەی خەی پە کرد و لەگەڵ کچەکەی بەرەو نەخەشخانە بەڕێ کەوت. ڕەندک دیسان لەی پرسی: «هەر ئەمە دەرمان دەکات، وا نییە؟» «نا نا دەکەم، دەرمان ناکات!» بەرەو هەی چاوەوانی ڕەیشت، لە ڕەزی پەش پەشەوە دانیشتبوو و چاوەڕێی نەرەی خەی بوو. هەر کە ناوی خوەندرایەوە، توند توند کچەکەی کردە باوەشی، بە چاوانی پە لە فرمەسکەوە گوتی: «کچم هەر لەر ڕاوەستە، هەر نیو کاژەرەکە و بەخە دەمەوە.» ئەویش دیسان لەی پرسی: «ئەدی ئەگەر دەری کردین، دایکم چەن دەماندەزەتەوە؟» «نا نا دەیژگەکەم دەرمان ناکات، هەر لەوە چاوەڕێی دایکت دەکەین، هەر دەگەڕێتەوە!»

لەسەر قەرەوەکە پاکەوتبوو، بیری لەم چەند مانگەی ڕابردوو دەکردەوە، ئەو ڕەژەی کە هاواری خەزانی دەرگای ماڵەکەی بە یەکجاری لەدوای خەی داخست. دوو حەفتەی ڕەک لە ماڵەوە دەرنەچوو، ڕیشن ڕیشن، بەگەن بەگەن، تەنانەت ڕەندکی کچیشی لەی دەترسا. تەلەفەنەک، دوو تەلەفەن، چەند تەلەفەنەکی بەڕەوبەرەکەی ناچاری کرد بگەڕێتەوە سەر کارەکەی، دوو ڕەژی نەبرد و لەوەش دەرکرا، ئە چەن بتوانەت کار بکات، تازە ئابەووی هەمووی هەڕەژاوە!

ژانی گورچیلەکەی تا دەهات و زیاتر دەبوو: «ئەمە کەی ژیانە! تاوانم چی بوو تاوەکوو ئەم هەموو ناخەشییە یەک بەدوای یەکانەم بەسەر بەت. ئە سەردار چی بکات، ئەویش مندالی هەیە و دەبەت نانیان بدات. خە ئەگەر سەردار کەنە هاوەم نەبوایە و یەککی تر بوایە

ەنگ بوو نیو ئەوەندەش لەسەرم ماندووستابوایە. ئاخ لەم بەختە شەم، ئاخ!»

پەرستارە چاوشینە قژسوورەکە هاتە سەر سەری و دەربارەی کەشوهەوا پرسیاری لە کرد، هەدی هەدی سەندەی بەنجەکەی خستە سەر دەم و لووتی، تا دەهات چاوکانی سستتر دەبوون. دەنگەکان دوورتر دەکەوتنەوە، سەماشی لەتتر دەبوو، سەیرەکی پەرستارەکەی کرد، هەر لە هاواری خەزانی دەچوو.

چەند کاژێرێک تێپەڕی، چاوکانی کردەوە، سەیرەکی دەوروبەری خەی کرد، نەیزانی بەچی لێرە دانیشتووە. هەوداوکانی دوێنێی هیچ بیر نەمابوو. سەر ئێشەیەکی بەهێز تینی بە هەنا، دەستی بە پەرداخە ئاوەکەی بەردەمی خەی برد. یەک دوو قومی لێدا. هێندک بە هێدەداوان هاتە سەر سەری، چاوکانی لەخەشیان بریسکەیان دەدایەوە، هاواری کرد: «باوکە، باوکە، ئەوە هەستای!»

سەیرەکی کچەکەی بەردەمی کرد، دەنگی خەی خە کردەوە، دەنگە گەکەی هەبەی: «بانگی هەژاری باوکت بکە، پەی بێ سەرداری خاوەنخانوو هاتووە، ئەگەر هەر ئێستا بە خەی و بە کراسی هەر چوار مانگی ابردوو نەیتە دەرەوە، با بە شتومەکەوە بێتە دەرەوە و ئەرەم بە چە بکات!»

زەدە بیابان.. شیعری عەبدولموتەلیب عەبدوڵا

بە دەربڕینەکانی هونەرمەندی شانۆکار (قەرەنی جەمیل) پێشکەشە

(١)
ئازادی لە نەخشەی بیابان دەتکە
باران لە هاواری سەراب دەبە بە ریشە
ریشەکان دەنووک لە تیشکی رووناکی دەگرن
لە ئاودا تیشکی رووناکی دووبارە هەدە
ئەوتا لەرەم وەک رووکاری ڕەشبردنەوە.

(٢)
جوانی ڕەفتاری بیابان هەشوو و هەشوو دەکا
ڕابردوو خەمەشیە
ئەوەتا لەڕ دادەنیشم لەنەو ئەوە
ئاخە هەست بە گومانەکان دەپەون
ئاخە لە شکانی سەراب دەگەن
بزەی ئاو دەناسنەوە
ئاخە جیاوازی، وەناکردنی ناجیاوازییە، یان هاونشینی؟
(٣)
بە قاچی هیچ ناپەینەوە
ئاو دووبارە سەراب هەدەدا
مرۆڤ هەشوو و هەشوو لە بیابان دەکەوە
با دەتەخوارە
بە ژیان شامانایەک هەبوو
بە سەراب پەوانیەک نییە.
(٤)
بە قاچی هیچ ناپەینەوە
باران پەاوەکانی بیابان پە خەو دەکا
با لە پرچی سەراب دەژە
بە پە خاوسی
بەبە زیندووکردنەوەی شامانایەک
ناپەینەوە
لە پەنا ڕەنگی خەمەشی
لەڕ دووبارە وەک ڕووەت لە ئەوە دەکەوم
مردن جەنشینی بینینە.
(٥)
بە قاچی هیچ ناپەینەوە
مرۆقایەتی چەشنی نەخشەی بیابان
هەشووی هەتاو
نواندنەوە، زەدە مانا،
سەراب
بە ئاوەوە دەخورەتەوە.
(٦)
چیتر دابەزین نییە
بیابان لەبەر دەرگاتانە
ڕەنگی خاک جگە لەخەی هیچ ناگەیەنە
بە پەاوی پە لە خەو

دووبارە وەک رووکەش لە ئەو دەچم.
(٧)
ژیان شاراوەیەکی زۆر دیارە
ڕەنگ شاراوەیەکی زۆر گەرم
بە نمایشە شواوەکانی
ڕوو لە ئارەزوو دڵتەخوارە
بوونی مرۆڤ زەوتنەیە
بە ئاسمانەوە کۆتایی بە حەقیقەت دێنێ.
(٨)
من نامەوێ ئاسمان لە خاک بچێ
زەوی لە ئاسمان بتەوێ
بەربوونەوەی ئەسپ، شتێ لە شتێ ناکا
گەر دەرگا بکەنەوە
ئایکۆنەکان دەگۆڕنەوە
گەمەی نا- نواندنەوەیە.
(٩)
دنیا سەراب بە یان وەهم
خاڵی گەشانەوەی هونەر وەناکردنی فریودانە
وەناکردنی زەوتنێ
خەبوونەوەی ناتەبایی چڕێ لەرێ و لەوێ
من دەزانم
لە زۆر حەقیقەت دەبنەوە
تە دەزانی
شتێ لە پشت لەبەرگرتنەوە، بوونی نییە.
(١٠)
مردووەکان زیندووەکانیان گۆیووە بە ئاوەدانی
زیندووەکان مردووەکانیان گۆیووە بە زمان
ژیان گۆڕانەوەی مرۆڤ بە دەخی بە شوناسی
ئەوەتا لەرێ لەنێو ئەو هەڵدەستمەوە
گەر دەرگا بکەنەوە
جەستەی بە ئەندام دەبە بە گۆڕ
لە پێگەی ڕەشبردنەوە و دابڕان
مردوو زیندووەکان دەردەکەون.

٢٠٢٤/٩/٢٨ هەولێر

ئایا ئێران دەستبەرداری بەرنامەی چەکی ئەتۆمی دەبێت؟.. کەریم قادر

کۆماری ئیسلامی ئێران کێشە و سەریەشەی زۆری بۆ ناوچەکە بەگشتی و ئیسرائیل بەتایبەتی دروست کردووە کە بەهۆیەوە زیانی ماددی و مەعنەوی لێکەوتووتەوە و بارگرانی بۆی دروست کردووە. لەبەرایی هەمووانەوە بیرکەی سەینەوەی ئیسرائیلی لە هەزری خەڵکانێک چاندووە.
ئەگەر سایکۆلۆژی ئیسرائیل بەرانبەر ئەوانە لەبەرچاوبگرین کە زیانیان لێی داوە، یان تەنانەت بیریان لێوە کردبێتەوە زیانی لە بدەن، بۆ هەر جارێک بێت، هەزی خۆی نیشانداوون، لێوەدا ئامرازی جراوجۆری بەکارهێناوە و باڵادەستە.
بابەت و گرژییەکانی ناوچەکە هێندە تێکەڵاون، چاودێرانێک پێیانوایە لێو هەموو شێو و تێکچژانی لە ناوچەکە لەئارادان، شتێک لە شێوەی ڕێککەوتنێکی شاراوەی نێووسراو لەنێوان هەردوولادا هەیە. ئەگەر بە دیوێک خۆشەندنەوە بە شەڕکانی حەماس، حزبوڵای لوبنانی، حوسییەکان بکەین، هەروەها چاوکێش بە ملیشیاکانی عێراق بگەین، بەتایبەتی کە لێدوانەکانی بەرپرسانی باڵای ئێران بەهێند وەربگرین کە دوای هەموو شەڕێک دەیانگوت، "تەنێ دەکەینەوە"، بەڵام لەسەر زەویدا هیچیان نەدەکرد و لە لێدوان زیاتر نەبوو، ئەگەر شتێکیشیان کردبێت، لە خۆ بەووسوور نیشاندان زیاتر نەبووە. بەیە ناهەقی چاودێرانێک نییە بۆ باوەڕ بگەن کە لەبەرانبەر پاراستن، یان دوورخستنەوەی ئاگر لەخۆی هاوبەشییەک لەئارادایە، بەتایبەتی ئەگەر قسەکەی خامنایی لەبارەی کۆتنی ژەمی بەشار ئەسەد (٢٠٠٠-٢٠٢٤) کە گوتی، "گەمژەیە لەناوخۆ شەڕی دوژمنەکانت بکەیت" بە هەند وەربگیرێ، زۆر باش لە نیازەکانی ئێران دەگەیت کە نایەوێت شەڕ بگاتە ناو ماڵەکەی و لەوانەی لەم پێناوەدا هەموو کارێک بکات.
ئیسرائیل متمانەی بە هیچ کار و کردەوەیەک نییە لەلایەن ئەوانەوە بێت کە ڕەژانێک هەڕەشەی سەینەوەیان لێی کردووە، یان وەک خۆیان دەڵێن "قەوارەی زایۆنیزم" لەناوچەکەدا نامێنێ. لەسەر بنەمای ئەو

تگیشتن، دوای نمانی ژمی بشار ئسد، ئیسرائیل لگی هرشی ئاسمانییو تواوی ژرخانی سربازی ئو واتی خاپور کرد، چونک نی دخواز هیچ لی درواسکانی پچک بن، نی متمانی بکس هی.

بی مانایکی دیک، ئیسرائیل لپناو پاراستنی ئاسایشی نتویی خی، بهیچ شویک ئرانکی خاون چکی ئتمی قبو نیی، لسر ئو بنمایی بی هموو شویک کار بی لناوبردنی ئو چک دکات کی بپی هوکان بژیکی برچاو لی برهمهنانی بمبی ئتمی نزیک کوتووتو. ئگر ئران بیو ئسرائیل وازی لبنت و شی نگاتی ناو ماکی ، دبت برنامکی خی بی گیشتن بو چک هوشنتو.

ئمش لی لدوانکانی ئم دواییی هاکان فیدانی وزیری درو ت توکیا دردکوت کی گوتی: "وای ئوی ئران نایو لگی ئیسرائیل شی بکات، وک ئوی برپرسانی بای ئران بی ئنقریان دووپات کردووتو، بام لگی ئوشدا هگیرسانی شی لنوان ئیسرائیل و ئران بدوور نازانین"،

کاتک ئران لناوچک شتکی بناوی بری مقاوم دروست کرد، زیاتر بی خپاراستن و سپاندنی هژموونی خی بوو، وک ئوی پشتر قاسم سلمانی بی ئمریکییکانی گوتبوو "کنتری پنج پایتخت لی ژر هژموونی ئران دایی".

هرچند بهکارگلک تورکیاش ناخواز ئو شی هبگیرسی، بام ئران ئگر شی لگی ئیسرائیل ناخوازن، دبت وک پیامکی وون لدوانکی وزیری درو ی تورکیا بکتو، کی خی لی دستبرداربوون لی برنامی چکی ئتمی دبینتو، چونک دوا ئامانجی ئیسرائیل لپناو ئاسایشی نتویی خی، نک هر ئرانکی باش، بکو ئرانکی خاون چکی ئتمیشی قبو نیی. دیار تورکیاش حز ناکات ئران ببتی خاون ئو چک ورانکار کی ئم تاادیک بتایبتی دوای ووخانی ژمی سوریا داشی سوار.

نگ هبن لی ئران دژی دستبرداربوون لی برنامی چکی ئتمی بن، چونک باوک لای ئو گروپ دروست بوو، ئگر دستبرداری برنامی ئتمیش بت، ئیسرائیل بپشتیوانی کمگی نودوتی واز لی تنگهچنین بی ئران ناهن، تا لی قابی ندن، یان وک خیان دن پارچ پارچی نکات. بگومان هکار و ئامرازی ئو تنگ پهچینش همیش ئامادی، چونک ئران لی بوارکانی مافی مرڤ و ئازادی کسی و مافی پکاهاتکانو تمارکی باشی نیی.

وەک چیاکان کەن.. شیعری نەوزاد مدحەت

هەگبەکانمان قوڵ وەک لوتکەی زاگرۆس،
لە خاکێک کە پڕی باپیرانمانی ناسیوە.
نەوە دوای نەوە بەردەوام دەبین،
زمان و گۆرانی و چیرۆکەکانمان بەرگری دەکەن.

هیچ سنورێکی کۆشراو
ناتوانێت هەڵمان زیندانی بکات،
هەرچەندە بەزەبری خەنجەر لەکمان دادەبڕن
ئەمە منداڵانی خاکی دەرینین،
یەکبوون هەمیشە لەناو دەمان لەدەدات.

هەوە دەدەن چرای ئومێدمان خامۆشبکەن،
وەک ئەوەی ئازادیمان هەڵبژاردنی خەمان نەبێت.
هەز لە دەماری شاخاویمان هەرگیز خامۆشنابێت
وەک هاژەی ئاو چەمانەی ئاوەدانیمان ئاوەدانتردەکەن.

هیوا لە نوژەی بەدەنیگدا هەڵدەگرین،
بە دادپەروەرێک بەزەبر نەبێت نایەت.
مژویەکە نەوەکان خوێنی ئاشتی دەبینن،
کچی ئویترکی لە دوورەوە هاتوو
گۆشە گۆش لە ناو ماڵی خەما سەری دەبڕێت

ژمارەکان دەگەڵن،
تۆمان دەدەنە شونێ دوورەکان
ئاو بەردەدەنە گەڵستانەکانمان
بەڵام بزرنابین چەند دوور بڕۆین
جارێکی تر و جارێکی تر..
لە ناو دڵی چیاوە دێینە دەر

لە ناو تاریکی قوڵدا هێوناکیمان دەپارێزین،
بالەرمان لە چیا نابڕێت

بە بەربەیانی ئازادی هەمیشە باوەڕمان هەیە،
ئەم ئاو هەوایە کە دەبێت هەڵیمژین.

نەوزاد مدحەت